

FOSEN NATURVERNFORENING

Adr.: Ytre Ringvei 32, 7100 Rissa Tlf.: 73851430

- foreningen for et bredt, helhetlig og aktivt naturvern på Fosen-

Vår ref: A.08.2aq

Deres ref:

Dato: 30.08.2020

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Postboks 8112 Dep

0032 Oslo

postmottak@kmd.dep.no

Høring - forslag til endringer i plandelen av plan- og bygningsloven, mv.

Vi viser til kommunal- og moderniseringsdepartementet sitt forslag til endringer i plan- og bygningsloven mv. som nå er ute på høring. Vi vil her komme med våre merknader.

Vi er en naturvernforening og er opptatt av hvordan naturen vil bli påvirket av en eventuell endring av loven. [Det internasjonale naturpanelets \(IPBES\)](#) lanserte i 2019 verdens første globale rapport om naturens tilstand. Rapporten er dramatisk. Utbygging og oppstykking av naturarealer er hovedårsak til et tap av arter som akselererer i rekordfart. [Tapet av natur er en like stor trussel som klimaendringene](#)¹. Rapporten viser at vi går en mørk fremtid i møte dersom vi ikke gjør store endringer i hvordan vi forbruker naturressursene.

Plan- og bygningsloven er en svært viktig lov for forvaltning og bruk av arealene i Norge i dag - og dermed svært viktig for bevaring av naturmangfoldet.

Dersom vi ser litt på hvilke dispensasjonssøknader kommunene på Fosen får og som vi engasjerer oss i, så kan det være søknader for bygging av hytter og naust ved sjø eller vann eller beliggende i LNF-områder med lite eller ingen bebyggelse fra før. Svært ofte kan kommunepolitikerne innvilge en slik dispensasjon selv om sektormyndighet fraråder og kommuneadministrasjonen i sitt saksfremlegg fraråder. Dette er regelen mer enn uttaket. Da må vi bruke klageretten vår. Vi kan vel ikke huske at vår klage til en kommune har ført frem og dermed går klagen videre til fylkesmannen. I de senere årene har vi sett at fylkesmannen har blitt "vingeklippet" og ikke har kunnet la hensynet til natur bli vektlagt som før, det har blitt markant vanskeligere å få medhold i klagenes våre. Naturvern er blytungt arbeid for tiden, mye innsats og naturen taper og taper og taper. Og dette skjer når vi står midt oppe i en naturmangfoldskrise.

Dette forslaget til lovendring i § 19-2 skal gjøre at terskelen for dispensasjoner blir senket og fylkesmannens prøving av kommunens vedtak blir innskrenket. Dette er det motsatte hva vi behøver! Og vi vil på det sterkeste fraråde denne lovendringen. Alle vil tape på en slik

¹ <https://www.nrk.no/natur/ny-rapport-om-naturens-tilstand-far-fn-til-a-sla-alarm--vanvittig-skummelt-1.14538875>

endring. Vi taper natur, strandsone og medbestemmelse – og med det resultat at “det tause livet” i naturen taper - alltid.

Det har svært lenge vært forbud mot nedbygging av strandsonen. Tabellen under fra SSB viser bl.a. innvilgede dispensasjoner i strandsonen ved sjø utenom tettsteder de siste årene. Og det er jo ingen ting som tyder på at kommunene er sitt ansvar bevisst her og tar vare på strandsonen som er av nasjonal interesse.

Søknader om nye bygninger i 100-metersbeltet langs sjø (saltvann) utenom tettsteder. Antall			
Søknader om nye bygninger i 100-metersbeltet langs sjø (saltvann) utenom tettsteder. Antall			
	Antall søknader behandlet	Antall søknader innvilget i samsvar med plan	Antall søknader innvilget ved dispensasjon
2016	1 403	391	790
2017	1 384	446	720
2018	1 319	473	751
2019	973	278	606

1 Hentet fra <https://www.ssb.no/strandsone>

Fylkesmennene har hatt og har en viktig rolle i samfunnet – de skal bl.a. passe på at lover, regler og retningslinjer satt av bl.a. Storting og regjering, blir fulgt. Hvem skal ta vare på viktige nasjonale og regionale naturverdier og allmennhetens rett til fri ferdsel i strandsoner, dersom ikke fylkesmannen har denne rollen? Erfaring har vist at lokalpolitikere ikke klarer ta tilstrekkelig hensyn til verken strandsone eller naturverdier. Derfor har vi nasjonale retningslinjer med overordnede mål og derfor har vi fylkesmannen som «vaktbikkje». Vi kan kanskje se en analog til bruk av fartskontroller og fotobokser i trafikken: Folk senker farten i frykt for å få bot, men det vi vil oppnå er færre ulykker og sparte menneskeliv. Fjerner vi kontrollene, øker farten og antall ulykker. Alle vil ha færrest mulig ulykker men vi klarer ikke ta ansvar for vår egen fart uten «hjelp» fra fartskontrollene. Alle vil ha tilgang til strandsonen og urørt natur, men vi (lokalpolitikere) klarer ikke forsvare den i det daglige arbeid uten hjelp fra fylkesmannen.

Kommuneplaner er kommunen sitt overordnede styringsdokument som har blitt til gjennom omfattende prosesser med medvirkning fra kommunes innbyggere, organisasjoner og andre myndigheter. Det skal derfor ikke være kurant å dispensere fra en plan. Ved stadige og lettere dispensasjoner vil kommuneplanen uthules, og dette vil være svært uheldig. Et argument fra departementet side for den foreslåtte lovendringen er å styrke det kommunale selvstyre. Men, som [Fredrik Holth \(Dosent i juridiske fag, NMBU\) sier](#)², så dreier lovforslaget seg om å gi lokalpolitikere større makt til å fravike egne arealplaner. Lovforslaget vil svekke kontrollen med kommunenes dispensasjoner ved at forslaget vil innebære begrensninger i fylkesmannens og domstolenes kontroll. Men her sier Holth en viktig ting: *“Tillit til forvaltningen er etter mitt syn betinget av at det skjer en kontroll i og med forvaltningen. Jeg er overbevist om at departementets forslag vil svekke tilliten til forvaltningen på sikt”*. Den høye tillitten i det norske samfunnet må vi absolutt ta vare på – bare se på den fordelen den gir oss under den pågående pandemien covid-19.

² <https://rett24.no/articles/tillit-til-forvaltningen-er-betinget-av-at-det-skjer-en-kontroll>

Vi må også ha i bakhodet viktigheten av den faglige tyngde og kompetanse som det regionale ledd som fylkesmannen innehar i avgjørelser av regional og nasjonal betydning. Den enkelte kommunestyrerepresentant kan ikke forventes å ha fagkompetanse av en slik tyngde som er nødvendig og er avhengig av gode, faglige råd fra fylkesmannen for å skjøtte sitt ansvar forsvarlig. Kravet om at disse rådene skal tillegges vekt, er av den største betydning for å hjelpe lokalpolitikere å stå imot press fra andre, lokale interessegrupper.

I vårt arbeid ser vi også at kommunene ikke er svært aktive når det gjelder sin tilsynsplikt ref. PBL §§ 25-1 og 25-2. Vi kan melde fra om f.eks. tiltak i strandsonen i lokale drikkevann uten at vi får svar på vår henvendelse. Dette er også et argument for ikke å la kommunene få mer makt.

Vi vil også vise til [Sabima og deres høringsuttalelse](#)³ i denne saken. Lytt til Sabima. De har faglig kompetanse på dette området og vet hvor viktig denne loven er for naturmangfoldet.

Så er det jo også et faktum at den enkelte borger (og vi som organisasjon) i praksis vil miste reell klagerett dersom en dispensasjon går ut over han direkte. En kan sende klage, men kommunen skal behandle klagen – den samme kommunen som innvilget dispensasjonen.

³ <https://www.sabima.no/lovendringer-som-truer-naturen/>

Vi ønsker at plan- og bygningsloven skal brukes til å sikre en bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner i tråd med lovens formål. Planlegging og vedtak skal sikre åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser og myndigheter, og at det skal legges vekt på langsiktige løsninger, og konsekvenser for natur, miljø og samfunn skal beskrives. Lovendringsforslaget slik det foreligger, underbygger lovens formål om åpenhet, forutsigbarhet og langsiktige løsninger til det beste for samfunnet og miljø.

Vi slutter oss derfor til Fredrik Holth sin konklusjon og imøteser at dette lovforslaget blir forkastet.

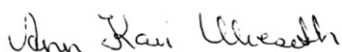
Dagens dispensasjonsbestemmelse bygger opp under lovens hovedintensjon om at arealbruk skal styres etter planer. Håndheves bestemmelsen korrekt bidrar den klart til en restriktiv dispensasjonspraksis. Forslaget bryter med dette, og svekker arealplanenes betydning. Hensynet til miljøinteresser, forutsigbarhet, rettssikkerhet, likebehandling, tillit til forvaltningen og plan- og bygningslovens system tilsier at forslaget bør bli liggende i departementets skuffer etter høringen.

Hentet fra artikkelen «[Tillit til forvaltningen er betinget av at det skjer en kontroll](#)»

Vi ønsker en strengere praksis vedrørende dispensasjon enn vi har i dag – og vi ønsker en fylkesmann med mer makt.

Med hilsen

Fosen Naturvernforening

Ann Kari Ulveseth